

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 ¹

Content Analysis of Articles in Library and Information Science Journals
Published Between 1997–2014

อัญชลิตา อินทะไชย ²

Anchalitta Inthachai

สมชาย วรรณญาณุไกร ³

Somchai Warunyanugrai

ปวา พันธุ์เมฆา ⁴

Pawa Panmeka

¹ บทความจากวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2559; Article from Master's thesis in Information Studies, Srinakharinwirot University, academic year 2016

² นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Master's degree student in Information Studies, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: anchalitta@gmail.com

³ รองศาสตราจารย์ โปรแกรมสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:
Associate Professor in Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University,
E-mail: somchaiw@g.swu.ac.th

⁴ รองศาสตราจารย์ (อาจารย์พิเศษ) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:
Associate Professor, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: pawa@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บทความจำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบบันทึกข้อมูลบทความและแบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตเนื้อหาที่พบมากที่สุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 25.36) ประเภทบทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการ (ร้อยละ 56.72) สถานภาพของผู้เขียนบทความที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 79.33) ส่วนพัฒนาการของบทความ พบว่า บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด ประเภทบทความที่เป็นบทความวิจัย ผู้เขียนที่เป็นอาจารย์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

Abstract

This research aimed to analyze the contents of articles in Library and Information Science journals, in term of the scope of the content, the type of article and the status of the authors including examining the development of the articles, divided by the period of publication. The population of this research were Library and Information Science articles in Library and Information Science Journals published between 1997 to 2014. There are one thousand and three hundred and eighty four articles in seven journals. The articles were analyzed using article data sheets and article analysis sheets. The data was analyzed using percentage. The results of this research indicated as follows: the scope of the content mostly found in the articles published in Library and Information Science journal was information technology (25.36%). The most frequent type of articles was scholarly articles (56.72%). The most frequent status of the authors were Library and Information Science professionals (79.33%). The number of articles involving the services of library, research articles, and there were more instructors and students in Library and Information Science during 1997 to 2014 and increasing trend.

คำสำคัญ: การวิเคราะห์เนื้อหา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

Keywords: Content analysis, Library and Information Science, Journal in library and information science

บทนำ

ปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในทุกสาขาวิชา ทำให้พบองค์ความรู้ใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก ความรู้เหล่านี้ได้เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิชาการ ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เพื่อให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้ที่สนใจได้ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในแต่ละสาขาวิชาอย่างกว้างขวาง วารสารจึงเป็นทรัพยากรสารสนเทศสำคัญที่เป็นเครื่องมือช่วยเผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการที่ค่อนข้างทันสมัย ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น สำหรับวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นวารสารที่รวบรวมบทความวิชาการ บทความวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอข่าวความเคลื่อนไหวและกิจกรรมของห้องสมุด อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินงานของห้องสมุด สำหรับผู้จัดทำวารสารมีหลากหลายหน่วยงาน เช่น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลางและสำนักวิทยบริการของสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

ส่วนเนื้อหาในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีความสำคัญและมีบทบาทต่อสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เนื่องจากสะท้อนให้เห็นพัฒนาการทางวิชาการในแต่ละช่วงเวลา การวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสาร เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงพัฒนาการทางวิชาการและองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นเทคนิควิธีวิจัยเพื่อหาข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อความหรือบทความที่อยู่ในบริบทที่ต้องการศึกษา ถือเป็นกาเพิ่มความรู้และสร้างความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Krippendorff, 2013, p. 24) เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเริ่มใช้ในสาขาניתศศาสตร์ ต่อมานำไปใช้กันอย่างแพร่หลายในการศึกษาสังคมและการเมืองในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ รวมทั้งในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ด้วย (Chonticha Suthinirunkul, 2002, p. 340) เทคนิควิธีวิจัยนี้ใช้วิเคราะห์สาระของทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ ช่วยให้เห็นสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและให้บริการผู้ใช้อย่างเหมาะสม

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย พบว่ายังไม่มีการวิเคราะห์เนื้อหาบทความของกลุ่มวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์หลังจาก พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ในปัจจุบันขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีความหลากหลายมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งยังมีวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เพิ่มขึ้นหลายชื่อเรื่อง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 โดยได้สำรวจรายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 และอยู่ในฐานข้อมูล TCI ประกอบด้วยวารสารกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีทั้งหมด 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน (Thai-Journal Citation Index Centre, 2015a: 2015b)

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงขอบเขตเนื้อหาและพัฒนาการด้านวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ถือว่าเป็นการประมวลองค์ความรู้ในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ บุคลากรทางวิชาชีพ นักศึกษา และผู้ที่สนใจด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหา บทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหา บทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 แบบบันทึกข้อมูลบทความ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม ประกอบด้วยชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์ เลขหน้า ชื่อบทความ และชื่อผู้เขียนบทความ

ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาจากการศึกษาระบบการจัดหมู่หนังสือแบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบทศนิยมดิวอี้ (Online Computer Library Center, 2011) ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress, 2015) การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA (Osorio, 2014) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของ เมงและซิงห์ (Meng & Singh, 2007) เบลสซิงเกอร์และฟราเซียร์ (Blessinger & Frasier, 2007) เดวาร์พานาห์และแอสเลเกีย (Davarpanah & Aslekia, 2008) อะฮารอนี (Aharony, 2012) วาเลียและคัวร์ (Walia & Kaur, 2012) ราหุล (Rahul, 2014) ทัวมาลา จาร์เวลิน และแวกคารี (Tuomaala, Jarvelin, & Vakkari, 2014) ลัวและแมคคินนีย์ (Luo & McKinney, 2015) ชลทิชา สุทธิรินทร์กุล (Chonticha Suthinirunkul, 1978, pp. 77-87) เรืองศรี จุลละจินดา (Ruangsri Jullajinda, 1981, pp. 99-107) เรวดี เรื่องประพันธ์ (Rewadee Ruangprapan, 1986, pp. 37-50) บุญญา พัฒนพงศ์ (Boonya Pattanapong, 1996, pp. 247-256) เบนจามา เจนการ (Benjapa Jainkarn, 1998, pp. 25-26) และอภิรดี เกียรติมณี (Apiradee Kledmanee, 2008, pp. 80-91) ซึ่งสรุปแบ่งเนื้อหาเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์ สังคมสารสนเทศ อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

2. ประเภทของห้องสมุดและสถานบริการสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

3. การบริหารและการจัดการห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์และการตลาด มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ การจัดการความรู้

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี

4. งานเทคนิคของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

5. งานบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการของห้องสมุด การจัดกิจกรรมของห้องสมุด การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

6. ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศประเภทต่าง ๆ การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

7. เทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคม ห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 3 ประเภทบทความ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์

ตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ กลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ และกลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

2.2 แบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความ ประกอบด้วย

2.2.1 แบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ

2.2.2 แบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความด้านประเภทบทความ

2.2.3 แบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ

3. การวิเคราะห์เนื้อหาและการบันทึกข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ เริ่มจากอ่านบทความเพื่อจับใจความสำคัญของเนื้อหาบทความ วิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาว่ามีขอบเขตเนื้อหาหัวข้อใดบ้างที่อยู่ในบทความ ซึ่งพิจารณาตามรายละเอียดการแบ่งขอบเขตเนื้อหาบทความที่ระบุไว้ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กรณีที่บทความมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมหลายหัวข้อ จะพิจารณาให้อยู่ในหัวข้อที่มีเนื้อหามากที่สุดเพียงหนึ่งหัวข้อ จากนั้นวิเคราะห์ประเภทบทความ พิจารณาจากรูปแบบการนำเสนอบทความ และวิเคราะห์สถานภาพของผู้เขียน พิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้เขียนบทความแต่ละคน กรณีที่เป็นบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์ การนับจำนวนผู้เขียนจะยึดถือผู้วิจัยเป็นหลัก ส่วนอาจารย์ที่เป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จะไม่นับเป็นผู้เขียนบทความ จากนั้นบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลบทความ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทางบรรณานุกรม ขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียน ซึ่งแบบบันทึกข้อมูลบทความ 1 ชุด ใช้บันทึกข้อมูลของบทความ 1 บทความ จากนั้นอ่านบทวนและตรวจสอบความถูกต้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกข้อมูลบทความ จำนวน 1,384 ชุด แล้วบันทึกตัวเลขความถี่ (Tally) ของผลการวิเคราะห์เนื้อหาบทความลงในแบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความ จากนั้นรวมจำนวนบทความและจำนวนผู้เขียนบทความตามช่วงปีที่พิมพ์ แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์เนื้อหาบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ ปรากฏผล ดังนี้

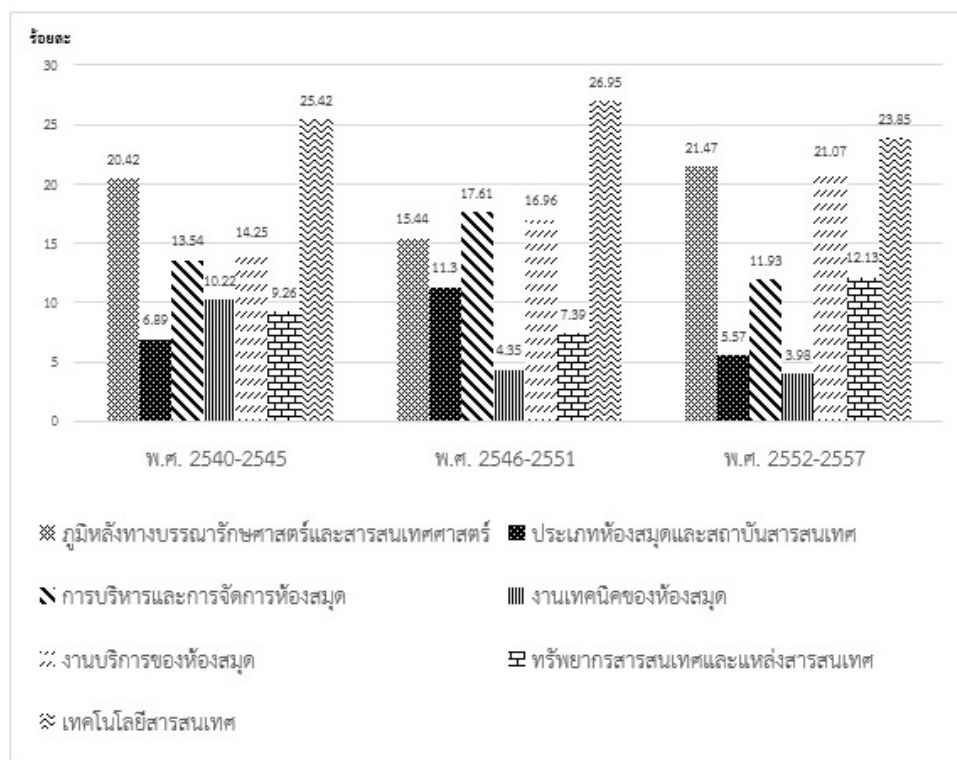
1.1 ขอบเขตเนื้อหาบทความ ผลการวิจัย พบว่า จากบทความทั้งหมด 1,384 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 351 บทความ (ร้อยละ 25.36) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และ

สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 265 บทความ (ร้อยละ 19.15) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 244 บทความ (ร้อยละ 17.63) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 83 บทความ (ร้อยละ 6)

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 107 บทความ (ร้อยละ 25.42) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 86 บทความ (ร้อยละ 20.42) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 60 บทความ (ร้อยละ 14.25) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ จำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 6.89)

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 124 บทความ (ร้อยละ 26.95) รองลงมา คือ การบริหารและการจัดการห้องสมุด จำนวน 81 บทความ (ร้อยละ 17.61) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 78 บทความ (ร้อยละ 16.96) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ (ร้อยละ 4.35)

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 120 บทความ (ร้อยละ 23.85) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 108 บทความ (ร้อยละ 21.47) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 106 บทความ (ร้อยละ 21.07) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ (ร้อยละ 3.98)

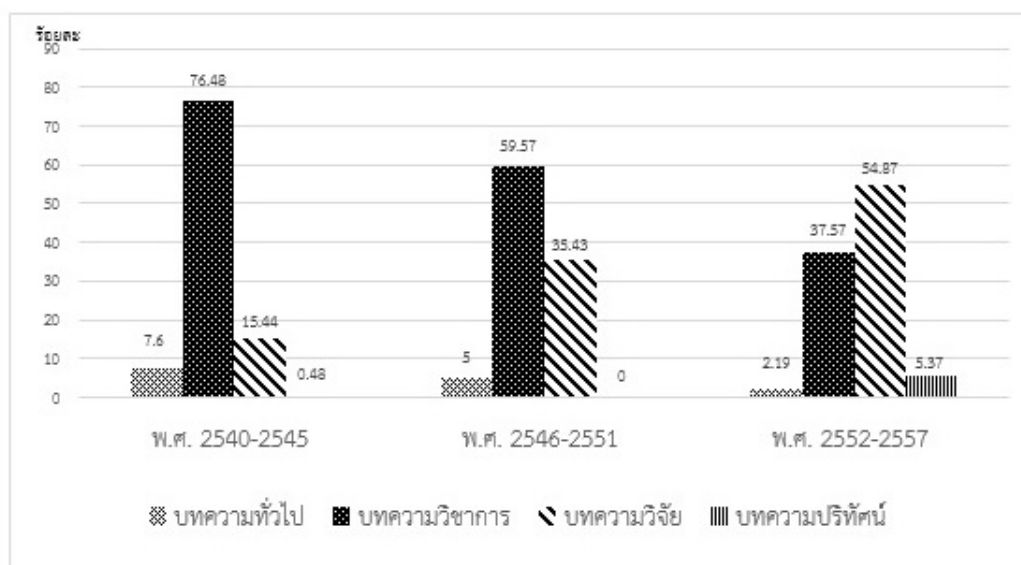
ภาพประกอบ 1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์

1.2 ประเภทบทความ บทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการ จำนวน 785 บทความ (ร้อยละ 56.72) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 504 บทความ (ร้อยละ 36.42) และบทความทั่วไป จำนวน 66 บทความ (ร้อยละ 4.77) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 2.09)

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 322 บทความ (ร้อยละ 76.48) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 65 บทความ (ร้อยละ 15.44) บทความทั่วไป จำนวน 32 บทความ (ร้อยละ 7.60) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 2 บทความ (ร้อยละ 0.48)

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 274 บทความ (ร้อยละ 59.57) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 163 บทความ (ร้อยละ 35.43) และบทความทั่วไป จำนวน 23 บทความ (ร้อยละ 5) ตามลำดับ และไม่พบบทความปริทัศน์

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ เป็นบทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 276 บทความ (ร้อยละ 54.87) รองลงมาเป็นบทความวิชาการ จำนวน 189 บทความ (ร้อยละ 37.57) และบทความปริทัศน์ จำนวน 27 บทความ (ร้อยละ 5.37) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความทั่วไป จำนวน 11 บทความ (ร้อยละ 2.19)

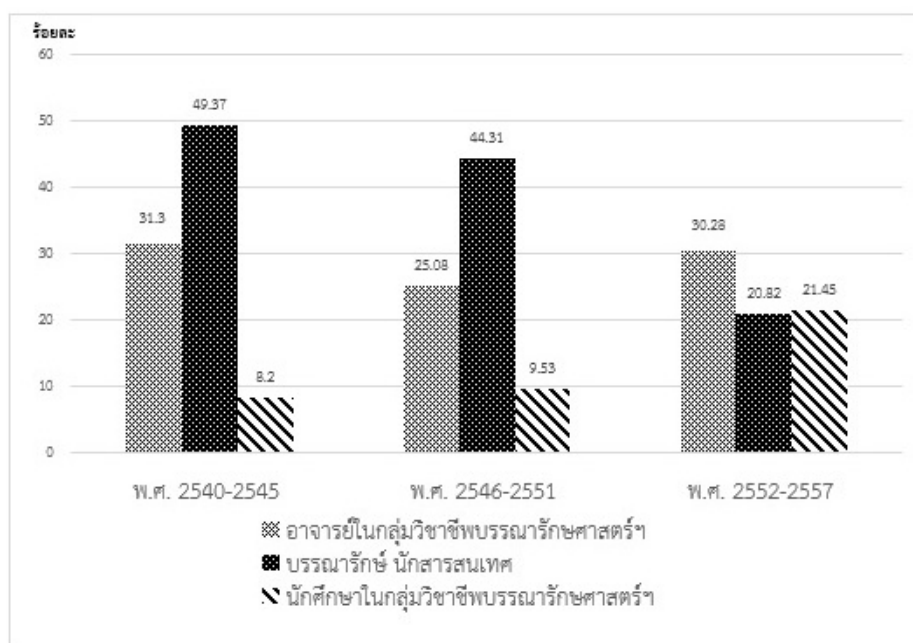
ภาพประกอบ 2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์

1.3 สถานภาพของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด 1,708 คน กลุ่มวิชาชีพที่มีผู้เขียนบทความมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,355 คน (ร้อยละ 79.33) รองลงมา คือ กลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ จำนวน 349 คน (ร้อยละ 20.44) และกลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.23) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 476 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 235 คน (ร้อยละ 49.37) รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 149 คน (ร้อยละ 31.30) และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 39 คน (ร้อยละ 8.20) ตามลำดับ

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 598 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 265 คน (ร้อยละ 44.31) รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 150 คน (ร้อยละ 25.08) และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 57 คน (ร้อยละ 9.53) ตามลำดับ

ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 634 คน พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 192 คน (ร้อยละ 30.28) รองลงมา คือ นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 136 คน (ร้อยละ 21.45) และบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ จำนวน 132 คน (ร้อยละ 20.82) ตามลำดับ

ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์

2. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหา บทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

2.1 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความ พบว่า บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความ พบว่า บทความวิจัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบทความทั่วไปและบทความวิชาการมีจำนวนบทความลดลง จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มลดลง

2.2.1 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุด พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนมีจำนวนบทความเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 2-3

2.2.2 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.3 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความ พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1. ด้านขอบเขตเนื้อหา บทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 มีขอบเขตเนื้อหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด รองลงมา คือ ขอบเขตเนื้อหาด้านภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และการบริการห้องสมุด ตามลำดับ

1.1 ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจำนวนมากที่สุดทั้ง 3 ช่วงปีพิมพ์ บทความเน้นเนื้อหาเรื่องระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อสังคม ทั้งนี้เนื่องจากใน พ.ศ. 2517 ห้องสมุดในประเทศไทยได้เริ่มนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานภายในห้องสมุด โดยหอสมุดแห่งชาติได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติและระบบศูนย์ข้อมูลวารสารแห่งชาติ (Jutatip Chanlun, 2017) และตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ห้องสมุดหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างฐานข้อมูลกันอย่างแพร่หลาย เช่น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมข้อมูลภาคเหนือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พัฒนาฐานข้อมูลวารสารเนื้อหาเต็มและฐานข้อมูลแนะนำหนังสือที่ได้รับรางวัล สำนักบรรณสารและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล พัฒนาระบบฐานข้อมูลบรรณานุกรมภาษาไทย เป็นต้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นระบบ ช่วยให้ผู้ใช้งานห้องสมุดสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่วนบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นบทเรียนเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังมีบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเว็บไซต์และสื่อสังคม ห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศเริ่มให้ความสำคัญในการจัดทำเว็บไซต์และสื่อสังคม เนื่องจากเว็บไซต์และสื่อสังคมเป็นช่องทางสำหรับผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศและบริการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศอีกด้วย จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศให้ทันสมัยด้วย

1.2 ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมสารสนเทศที่เน้นเรื่องการอ่าน การรู้สารสนเทศ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดยุทธศาสตร์ของภาครัฐในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ที่เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย

สู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวิชาการสมัยใหม่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (National Economic and Social Development Board, 2006, pp. 39-51) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ยังได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเห็นการสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย (Office of the National Economic and Social Development Board, 2011, p. 48) จะเห็นได้ว่าภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ถือเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด สถาบันสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น โดยประชาชนจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตต่อไป

1.3 ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ซึ่งมีจำนวนบทความมากที่สุดในหัวข้องานบริการของห้องสมุด ทั้งช่วงปีที่พิมพ์ ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 เน้นเนื้อหาเรื่องการศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริการจากเชิงรับเป็นเชิงรุกมากขึ้น การศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ จะทำให้ทราบถึงความต้องการและลักษณะการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ โดยการรวบรวมข้อมูลต้องทำอย่างเป็นระบบ อาจจัดทำเป็นผลงานวิจัย เพื่อให้เข้าใจกลุ่มผู้ใช้ต่าง ๆ อย่างแท้จริง จากนั้นทางห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศจะได้จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศและบริการได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งเป็นการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ส่งผลให้มีผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านประเภทบทความ วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีบทความประเภทบทความวิชาการจำนวนมากที่สุดและมีจำนวนมากที่สุดในช่วงปีที่พิมพ์ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 และช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 ทั้งนี้เนื่องจากการตีพิมพ์บทความวิชาการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารที่เน้นให้เผยแพร่เนื้อหาด้านวิชาการที่นำเสนอความรู้ใหม่ ๆ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการสำหรับอาจารย์ บรรณารักษณ์ นักศึกษา รวมทั้งผู้ที่สนใจ ถือว่าบทความวิชาการเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้าในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (Bansomdejchaopraya Rajabhat University, 2016; Journal of library and Information Science, 2016; Khon Kaen University, 2016; Thai Library Association, 2016)

3. ด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีผู้เขียนบทความจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และยังมีจำนวนมากที่สุดในทุกช่วงปีที่พิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์และนโยบายของการจัดทำวารสารที่กำหนดให้วารสารเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นแหล่งเสนอข้อความเคลื่อนไหว อีกทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์จึงเป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด

4. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศมากที่สุด ซึ่งเน้น

เนื้อหาเรื่องการศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดและองค์กรสารสนเทศคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญและมุ่งผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง ผู้ใช้มีความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย การศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ในการจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศ เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศ รูปแบบการบริการ การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการวัดคุณภาพการดำเนินงานและการบริการของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศอีกด้วย

พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ พบว่า มีบทความวิจัยเพิ่มมากขึ้นจากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาคีรัฐสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาทางด้านวิชาการของแต่ละสาขาวิชา อีกทั้งการวิจัยของอาจารย์เพื่อสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัยของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานในห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์และเผยแพร่บทความวิจัยตามเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา

พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ พบว่า สถานภาพของผู้เขียนบทความ ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาที่บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เหตุที่จำนวนอาจารย์ในกลุ่มวิชาที่บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากบทความส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์มาจากวารสารที่จัดทำโดยภาควิชาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วยวารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารสารนิเทศศาสตร์ และวารสารสารนิเทศ ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่สังกัดภาควิชาที่จัดทำวารสารนั้น ๆ อีกทั้งตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2556 (“Prakat kopho o rueang lakken lae withi phi cha na taengtang”, 2013, p. 24) ระบุให้อาจารย์ต้องมีผลงานบทความทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยการผลิตผลงานทางวิชาการนั้นเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของอาจารย์ เนื่องจากได้ศึกษาในหัวข้อและประเด็นตามความถนัดและความสนใจ (Budd, 2015) ส่วนผู้เขียนบทความที่เป็นนักศึกษาในกลุ่มวิชาที่บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการเปิดหลักสูตรทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 (“Prakat krasuang suksathikan rueang ken matrathan laksut”, 2005, p. 22) ระบุให้นักศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์และผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์วิชาการ จึงจะสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. อาจารย์ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ อาจารย์ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาอ่าน วิเคราะห์ และสังเคราะห์บทความต่างประเทศที่เป็นประโยชน์และมีความน่าสนใจ โดยให้ตีพิมพ์บทความในวารสาร เพื่อฝึกทักษะการเขียนบทความทางวิชาการและเป็นการเผยแพร่ความรู้ในมุมมองที่ต่างจากบทความในวารสารของไทยด้วย

2. บรรณารักษ์และนักสารสนเทศควรผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์บทความในวารสารให้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยในช่วงปีที่พิมพ์ที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 ผู้เขียนที่เป็นบรรณารักษ์และนักสารสนเทศมีจำนวนลดลงมาก

ทั้งนี้บรรณารักษ์และนักสารสนเทศเป็นผู้จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศและให้บริการแก่ผู้ใช้ อาจทำวิจัยในรูปแบบ R2R (Routine to Research) เป็นการพัฒนางานประจำสู่การวิจัย ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความที่มีความน่าสนใจจากการปฏิบัติงาน ถือเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ สามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานในห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศต่อไปได้

3. นักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ควรเลือกศึกษาหัวข้อวิจัยในขอบเขตเนื้อหาที่มีผู้ศึกษาจำนวนน้อย ได้แก่ ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดโรงเรียน ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง ซึ่งผลการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ในห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดโรงเรียน สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการดำเนินงานและบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรเลือกศึกษาหัวข้อวิจัยในขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการให้เหมาะสมกับผู้ใช้ห้องสมุดในยุคปัจจุบัน และเพื่อจัดเตรียมเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง

เอกสารอ้างอิง

- Aharony, N. (2012, March). Library and information science research areas: A content analysis of articles from the top 10 journals 2007-8. *Journal of Librarianship and Information Science*, 44(1), 27-35. Retrieved December 17, 2015, from <http://lis.sagepub.com/content/44/1/27.full.pdf+html>
- Apiradee Kledmanee. (2008). *A content analysis of the T.L.A. bulletin issued by Thai Library Association Vol.23-Vol.50* (Master's thesis). Thammasat University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Office of Academic Resources and Information Technology. (2016). *Journal of information*. Retrieved March 24, 2016, from <http://arcbs.bsru.ac.th/web2009/aboutus/inforjo.html> (In Thai)
- Benjapa Jainkarn. (1998). *A content analysis of Thai library and information science journals published between 1987-1996* (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Blessinger, K., & Frasier, M. (2007, March). Analysis of a decade in library literature: 1994-2004. *College & Research Libraries*, 68(2), 155-169. Retrieved January 20, 2015, from <http://crl.acrl.org/content/68/2/155.full.pdf>
- Boonya Pattanapong. (1996). *Content analysis of house organ published by state university libraries in Thailand* (Master's thesis). Prince of Songkla University, Songkla, Thailand. (In Thai)

- Budd, J. M. (2015, October). Productivity of U.S. LIS and iSchool faculty. *Library & Information Science Research*, 37(4), 290–295. Retrieved February 8, 2017, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818815000791?via%3Dihub>
- Chonticha Suthinirunkul. (1978). *A content analysis of the T.L.A. bulletin issued by the Thai Library Association* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Chonticha Suthinirunkul. (2002). Content analysis of information science. In *Research in information science* (pp. 337–374). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- Davarpanah, M. R., & Aslekia, S. (2008). A scientometric analysis of international LIS journals: Productivity and characteristics. *Scientometrics*, 77(1), 21–39. Retrieved December 15, 2015, from https://www.phil-fak.uni-duesseldorf.de/fileadmin/Redaktion/Institute/Informationswissenschaft/scientometrics_2008.pdf
- Journal of library and Information Science. Editorial team. (2016). *Journal of Library and Information Science*. Retrieved March 24, 2016, from <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis> (In Thai)
- Jutatip Chanlun. (2017). *History and development of library automation system*. Retrieved March 10, 2017, from <https://jutatipc.files.wordpress.com/2007/08/lesson-1-history-and-development-f-library-automation-system.pdf> (In Thai)
- Khon Kaen University, Information and Communication Department. (2016). *Journal of Information Science*. Retrieved March 24, 2016, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku> (In Thai)
- Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An introduction to its methodology* (3rd ed.). London: Sage.
- Library of Congress. (2015). *Library of congress classification outline*. Retrieved February 13, 2016, from <https://www.loc.gov/aba/publications/FreeLCC/Z-outline.pdf>
- Luo, L., & McKinney, M. (2015, March). JAL in the past decade: A comprehensive analysis of academic library research. *The Journal of Academic Librarianship*, 41(2), 123–129. Retrieved December 14, 2015, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S009913331500004X?via%3Dihub>
- Meng, G. F., & Singh, D. (2007). *Trends in Malaysian LIS research 1996–2006: A content analysis of the MJLIS articles*. Retrieved December 13, 2015, from <http://repository.um.edu.my/448>

- National Economic and Social Development Board. (2006). *Prakat rueang phaen phatthana setthakit lae sangkhom haeng chat chabap thi 10 (pho so 2550-2554)* [The tenth national economic and social development plan B.E. 2550-2554]. Retrieved July 5, 2017, from http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112418.pdf (In Thai)
- Online Computer Library Center. (2011). *WebDewey 23*. Retrieved March 25, 2016, from <http://www.dewey.org/webdewey/mainClasses.html?recordId=ddc%3a02>
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2011). *Phaen phatthana setthakit lae sangkhom haeng chat chabap thi sip et phoso 2555-2559* [The eleventh national economic and social development plan B.E. 2555-2559]. Retrieved July 5, 2017, from http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf (In Thai)
- Osorio, N. L. (2014). *An analysis of subject coverage and worldwide involvement of E-LIS: The international repository for library and information science*. Retrieved February 15, 2016, from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2648&context=libphilprac>
- Prakat kopho o rueang lakken lae withi phi cha na taengtang bukkhon hai damrong tamnaeng phuchuai sattrachan rong sattrachan lae sattrachan (chabap thi 10 pho so 2556* [The criteria evaluation methods for appointment of assistant professor, associate professor and professor (Volume 10), B.E. 2556]. (2013, April 9). *Ratchakitchanubeksa*, Book 130 Special Part 46 Ngo. pp. 24-25. (In Thai)
- Prakat krasuang sueksathikan rueang ken matrathan laksut radap bandit sueksa phoso 2548* [Graduate program standard criteria, B.E. 2548]. (2005, 25 April). *Ratchakitchanubeksa*, Book 122 Special part 39 Ngo. pp. 14-23. (In Thai)
- Rahul, L. (2014). *Content analysis of open access LIS journal "ALIS" (2002- 2011)*. Retrieved December 20, 2015, from <http://eprints.rclis.org/18283/>
- Rewadee Ruangprapan. (1986). *A content analysis of Thai library and information science journals* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Ruangsrri Jullajinda. (1981). *A content analysis of writings in English concerning libraries and library science in Thailand* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Thai-Journal Citation Index Centre. (2015a). *Raichue warasan thi phan kan raprong khunnaphap chak TCI (klum thi 1)* [List of qualified journal from TCI in humanities and social sciences (group 1)]. Retrieved October 30, 2015, from http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/รายชื่อวารสารกลุ่ม1_58.pdf (In Thai)

- Thai-Journal Citation Index Centre. (2015b). *Raichue warasan thi phan kan raprong khunnaphap chak TCI (klum thi 2)* [List of qualified journal from TCI in humanities and social sciences (group 2)]. Retrieved October 30, 2015, from http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/รายชื่อวารสารกลุ่ม2_58.pdf (In Thai)
- Thai Library Association. (2016). *T.L.A. Bulletin*. Retrieved March 24, 2016, from <http://library.md.chula.ac.th/tla-bull/tla.html> (In Thai)
- Tuomaala, O., Jarvelin, K., & Vakkari, P. (2014, July). Evolution of library and information science, 1965-2005: Content analysis of journal articles. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 65(7), 1446-1462. Retrieved January 20, 2015, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.23034/epdf>
- Walia, P. K., & Kaur, M. (2012, December). Content Analysis of Journal Literature published from UK and USA. *Library Philosophy and Practice*. 1-17. Retrieved January 20, 2015, from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/833>